

Verduurzamen van energie, bouw en de gemeentelijke organisatie

De gemeente Alkmaar heeft de klimaatproblematiek aangewezen als speerpunt van het milieu-beleid. Dat wil niet zeggen dat er geen aandacht is voor andere onderwerpen zoals duurzaam bouwen, milieubelasting, gezondheid en kwaliteit van de leefomgeving. Het betekent dat energie de basis vormt voor de duurzame ontwikkeling van de gemeente Alkmaar. Het hoofddoel is een totale besparing op niet duurzame energie van 30% in 2020 t.o.v. 1990, wat neerkomt op een besparing van 3% per jaar. Om deze doelstelling voortvarend en praktisch op te pakken is de volgende agenda opgesteld.

1. Nieuwbouw: Op weg naar energieneutraal bouwen
2. Bestaande bouw: Samen werken aan het klimaat
3. Verkeer en vervoer: De brandstof van de toekomst
4. Energie opwekking: Duurzame energie uit Alkmaar
5. CO₂-opvang en neutralisatie: Groene daken en wanden
6. Voorbeeldfunctie: De gemeente Alkmaar loopt voorop

De klimaatambities van het college, de raad en binnen de ambtelijke organisatie zijn hoog. De doelstellingen van de klimaatagenda zijn opgesteld in samenspraak met de raads werkgroep duurzaamheid en betrokken sectoren binnen de ambtelijke organisatie. Voor de uitvoering van de klimaatagenda wordt een klimaatcoördinator aangesteld. De hoofdtaken van deze coördinator zijn het zoeken van partners om de ambities van de gemeente te verwezenlijken, het uitdragen van de goede voorbeelden in de gemeente en het benutten van de specifieke kansen in Alkmaar.

Doelstellingen

1. Nieuwbouw: Op weg naar energieneutraal bouwen

De doelstellingen voor nieuwbouw komen overeen met het huidige beleid en de doelstellingen uit het klimaatakkoord van het Rijk met de VNG. Voor woningbouw komt dat neer op een reductie van 10% nu, 25% in 2011 en 50% in 2015 (t.o.v. 2008). Voor utiliteitsbouw komt dat neer op 10% nu, 25% in 2013 en 50% in 2017 (t.o.v. 2008). Er wordt onderzocht of de doelstelling voor "Excellente gebieden", die nog 25% hoger ligt, een realistische doelstelling is voor (een aantal projecten in) de gemeente Alkmaar.

Om nu een reductie te bereiken van 10% t.o.v. de gemiddelde nieuwbouw is het warmte/koude aanbod van de HVC-groep een uitgelezen kans. Op het bedrijventerrein Boekelermeer en door het AZ-stadion wordt nu al warmte afgenomen, de woonwijk Schelphoek is in de contractfase en voor Overdie is een intentieverklaring afgesloten. De haalbaarheid van uitbreiding van het warmte/koude aanbod naar andere grote nieuwbouwlocaties en naar bestaande locaties wordt onderzocht.

Om de nieuwbouw in Alkmaar voor te bereiden op de geplande aanscherpingen van de Energieprestatienormen wordt samenwerking gezocht met marktpartijen die deels ook klimaatakkoorden hebben gesloten. Hierover zijn al goede contacten met Woonwaard, Bouwend Nederland, ECN, INHolland, HVC groep, provincie Noord-Holland en diverse innovatieve bouw- en installatie-bedrijven. Inhoudelijk kan worden gedacht aan het opdoen van ervaring met innovatieve maatregelen, bouwconcepten en samenwerking tussen bouwende partijen. Nu blijkt in de praktijk de energieprestatie van gebouwen vaak al minder goed dan in theorie. Bijvoorbeeld door "lekken" in de isolatie van een gebouw. Door kennis en ervaring uit te wisselen over toepassing van innovaties in de bouw kunnen theorie en praktijk dichter bij elkaar worden gehouden.

Ook wordt ingezet op een betere interne uitwisseling van kennis en ervaring met duurzaam bouwen. Beleidsontwikkelingen, projectafspraken en praktijkervaringen ten aanzien van duurzaam bouwen komen op verschillende plekken de organisatie binnen. Door goede afstemming kunnen de ambities op het gebied van duurzaam bouwen effectiever worden gerealiseerd.

Voor nieuwbouwprojecten met een beperkte ambitie op het gebied van duurzaam bouwen worden menukaarten duurzaam bouwen beschikbaar gesteld die betrokken partijen een beperkt aantal

maatregelen aanreiken om duurzaam te bouwen. Voor grotere nieuwbouwprojecten met een hogere ambitie (rapportcijfer hoger dan 7,5) stelt de gemeente Alkmaar het instrument GPR-gebouw beschikbaar. Daarmee kan een architect, ontwikkelaar of aannemer uitzoeken welke maatregelen mogelijk zijn om duurzamer te bouwen en een duurzaamheidslabel aan zijn project verbinden.

2. Bestaande bouw: Samen werken aan klimaat

Het doel is om het conventionele energiegebruik van burgers en bedrijven terug te dringen met 2% per jaar. Deze doelstelling komt overeen met de doelstelling op actief niveau uit het klimaatakkoord van het Rijk met de VNG. (er bestaan nog twee ambitieuzere niveaus)

Om dit doel te bereiken wordt een campagne opgezet om over te stappen naar het gebruik van groene stroom en groen (voor) gas, met als doel dat in 2010 10% van de burgers en bedrijven groene stroom en 5% van groen (voor) gas gebruiken.

Daarnaast wordt ook ingezet om bewoners en bedrijven minder energie te laten gebruiken. Het doel is om hiermee een besparing te realiseren van 1% per jaar. Hieraan wordt vormgegeven via drie sporen:

I. Bewoners worden aangezet tot energiebesparend gedrag door voort te bouwen op het in Alkmaar ontwikkelde Energieboxen project en de actie Zonnesteek. Ook in het komend jaar zullen er weer energieboxen en adviezen worden aangeboden aan de burgers van Alkmaar en er zal jaarlijks een energiemarkt worden georganiseerd waar producten worden aangeboden om energie te besparen, energie duurzaam op te wekken en ook om op andere gebieden te verduurzamen.

II. Bouw- en installatiebedrijven, woningbouwcorporaties en grote particuliere verhuurders hebben zelf ook klimaatakkoorden gesloten. Met hen worden afspraken gemaakt om de activiteiten die worden ondernomen goed op elkaar af te stemmen, zodat ze elkaar kunnen versterken.

III. Het derde spoor is een educatiespoor gericht op alle burgers en bedrijven in Alkmaar. Hierin zullen de resultaten uit de bovenstaande sporen als aantrekkelijk voorbeeld worden gebruikt. Verder wordt een Energiebus ingezet, worden via de MRA bedrijven geadviseerd en zal ook aandacht zijn voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO).

3. Verkeer en vervoer: De brandstof van de toekomst

Het potentieel voor energiebesparing bij verkeer en vervoer is ongeveer net zo groot als dat van woning en utiliteitsbouw samen. Het doel is om het gebruik van conventionele brandstof voor verkeer en vervoer met 2% per jaar terug te dringen. Deze doelstelling komt overeen met de doelstelling op voorlopend niveau uit het klimaatakkoord van het Rijk met de VNG (er is nog één ambitieuzer niveau).

Om deze reductie te bereiken is het aanbieden van aardgas bij een aantal pompstations van BOHA en POST (dochters van GP Groot) een uitgelezen kans. Aardgas leidt tot veel minder luchtvervuiling dan benzine en dieselmotoren. Bovendien kunnen auto's die op aardgas rijden op termijn overschakelen op "groen" gas. De huisvuilwagens van de gemeente Alkmaar en de HVC gaan rijden op deze brandstof en ook de bussen voor leerlingenvervoer in Alkmaar worden hiervoor uitgerust. Ook zullen garagebedrijven benaderd worden om de verkoop van en ombouw naar auto's op aardgas aan te bieden.

Het doel is om de bedrijven met de grootste wagenparken in Alkmaar te benaderen en te bewegen ook een wagenparkscan uit te voeren. Een aantal van deze bedrijven wordt een wagenparkscan aangeboden met subsidie van de provincie.

4. Energieopwekking: Duurzame energie uit Alkmaar

Het doel is om niet alleen duurzame energie in te kopen, maar ook duurzame energie te produceren binnen het grondgebied van de gemeente Alkmaar.

Met de productie van elektriciteit en warmte bij de HVC, de biomassacentrale en de grote windturbines in de Boekelermeer loopt de gemeente Alkmaar al voorop. Heel veel meer ruimte voor grootschalige opwekking met windturbines is er niet. Voor grootschalige opwekking van

elektriciteit uit zonne-energie is nog wel ruimte. Met name de grote dakoppervlakken op bedrijventerreinen zijn daarvoor interessant. De haalbaarheid hiervan zal worden onderzocht.

De mogelijkheden om op kleine schaal duurzaam energie op te wekken worden financieel wel steeds aantrekkelijker. De technieken van PV-panelen, zonneboilers, kleinschalige windturbines en mini-warmte/kracht centrales (i.p.v. Hr-ketel) worden steeds beter en efficiënter, waardoor ze ook financieel steeds aantrekkelijker worden. Zeker gezien de stijging van de energieprijzen.

De gemeente Alkmaar gaat onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor kleinschalige windturbines binnen de stadsgrenzen. Ook zullen burgers en bedrijven nog beter dan voorheen worden gewezen op de mogelijkheden om zelf energie op te wekken en de financieringsmogelijkheden die daarvoor bestaan.

5. CO₂-opvang en neutralisatie: Groene daken en wanden

Het doel is om meer groen in de leefomgeving te brengen, die een bijdrage kan leveren aan het terugbrengen van CO₂ in leefomgeving.

Alkmaar zet in op isolerende groene daken en wanden, omdat die naast de opvang en neutralisatie van CO₂ ook heel effectief de uitstoot van CO₂ kan beperken. Bovendien kunnen groene daken wateroverlast beperken, doordat ze water vasthouden en langzaam afvoeren. Groene daken en wanden zuiveren de lucht bieden leefruimte aan allerlei dieren en planten.

6. Voorbeeldfunctie: De gemeente Alkmaar loopt voorop

Het doel is vooral om uit te dragen wat de gemeente Alkmaar al doet aan duurzame activiteiten en om organisaties, bedrijven en burgers uit te dagen om ook te verduurzamen.

Op het gebied van energieopwekking koopt de gemeente Alkmaar al voor 100% groene stroom en 'groen' gas in. Op het gebied van duurzaam inkopen, waarbij de openbare verlichting en andere maatregelen in de GWW-sector de belangrijkste componenten uitmaken, staat de gemeente Alkmaar op de gedeelde vijfde plaats in de duurzaamheidsmeter. Op het gebied van verkeer & vervoer is er al een uitstekend mobiliteitsplan. Op het gebied van bestaande bouw wordt voor de eigen gebouwen waar verplicht een energielabel en een advies opgesteld en worden de ervaringen daarmee gebruikt om het energiegebruik van alle eigen gebouwen drastisch terug te dringen. Op het gebied van nieuwbouw van eigen gebouwen zijn de ambities van de gemeente één stap hoger dan de ambities die ze van marktpartijen vraagt.

Duurzaamheid is meer dan energie alleen. Ook sociale duurzaamheid is van belang. In het project "Alkmaar fair trade producten" wordt daar specifiek aandacht aan besteed. De activiteiten in het kader van de klimaatagenda zullen daar zo veel mogelijk op aansluiten en tevens aandacht besteden aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO).

Het klimaat is aan het veranderen met gevolgen voor water, gezondheid, ecologie en calamiteiten. De gemeente Alkmaar wil daar actief op inspelen. Wat de lokale gevolgen zijn en met welke maatregelen daaraan het hoofd kan worden geboden is echter nog onduidelijk. Om daar meer duidelijkheid over te krijgen en mogelijke oplossingsrichtingen als vegetatiedaken en waterberging in kaart te brengen zal een "klimaatadaptatiescan" worden uitgevoerd.

Ook op het gebied van kennisontwikkeling wil de gemeente Alkmaar voorop lopen. Het project "Paviljoen 2030" waarin de gemeente zich samen met marktpartijen, kennisinstellingen en onderwijsinstellingen inzet om de transitie naar duurzame energie en energiebesparing te versnellen is daarvan een goed voorbeeld. De kennis die wordt ontwikkeld in dit project wordt direct beschikbaar gesteld aan relevante projecten van de klimaatagenda.

Hier bovenop wordt er ook nog onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor "groen" lenen, betalen, sparen en beleggen. Wordt er gekeken naar de mogelijkheden van laagrentende leningen om investeringen in duurzame maatregelen aantrekkelijker te maken. En worden de mogelijkheden voor duurzaam inkopen verder onderzocht.